

Daniel REJMAN, *Teologické perspektivy v kosmologii George Lemaîtrea*, Praha 2020, 206 s. Vedoucí práce: prof. PhDr. Tomášek Petráček, Ph.D. et Th.D.

(disertační práce Katedry církevních dějin a literární historie Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy)

Posudek oponenta disertační práce

Předkládaná kvalifikační práce pana Mgr. Daniela Rejmana se věnuje osobnosti belgického katolického kněze, matematika, astronoma, fyzika a profesora na Katolické univerzitě v Lovani George Lemaîtrea (1894-1966), který do obecného povědomí vstoupil především jako vědec, jenž jako první odvodil z obecné relativity vztah, podle něhož je v expandujícím vesmíru rychlost objektu úměrná jeho vzdálenosti (tzv. Hubbleův zákon), a určil hodnotu konstanty úměrnosti (tzv. Hubbleovu konstantu). Třebaže anglicky hovořící svět dílo tohoto osobně skromného vědce neznal, dnes je veřejnosti znám především jako otec tzv. teorie velkého třesku.

Kvalifikační práce Daniela Rejmana se ovšem primárně nesoustředí na Lemaîtreův matematicko-fyzikální svět, ale na náboženské konotace jeho myšlenkových výkonů a idejí, kdy se v jeho myšlení prolínají filozofie, teologie a estetika, které zasazuje do kontextu Lemaîtreova myšlení.

Disertační práce se skládá z Úvodu, Závěru a tří kapitol. První, *Lemaîtreova biografie a dobový kontext*, je jistou expoziční pasáží, jež vtahuje čtenáře do vědcova života, jeho doby a myšlení na přelomu 19. a 20. století. Druhá kapitola, *Lemaîtreovo myšlení v kontextu jeho životního příběhu*, sleduje

jeho mentalitu, myšlení a cesty k pravdě, modely vztahu vědy a náboženství, pozadí konfliktu kosmologie a křesťanství, uvažování o světle atd. Třetí kapitola, *Druhý život Lemaîtreova myšlení, obrazu a odkazu*, se věnuje Lemaîtreovu dědictví v druhé polovině 20. století, zejména s ohledem na jeho přínos teorii velkého třesku. Kapitoly jsou uspořádány logicky a promyšleně.

Ve snaze komplexně analyzovat osobnost zmíněného kněze George Lemaîtrea s důrazem na jeho náboženské myšlení prostudoval Daniel Rejman značné množství pramenů a literatury včetně Lemaîtreových textů, rukopisů a prohlášení, především ve francouzském jazyce, dobových novinových článků a encyklik i prohlášení papežů, které konfrontoval s početnou literaturou. Zde je nutné zdůraznit, že některé cenné postřehy k osobnosti George Lemaîtrea sám v posledních letech v odborných časopisech publikoval.

Rejmanova práce, jak je patrné již po několika stránkách první kapitoly, není pouze rozborem informací obsažených na stránkách zmíněných materiálů sesbíraných v relevantní literatuře, ale především hlubokou a fundovanou sondou do života a díla této mimořádné osobnosti s hlubokým vhledem do její intelektuální, duchovní a náboženské činnosti. Lemaîtreův životní příběh v první části disertace proto představuje jistou expoziční pasáž, již následuje analýza jeho rozsáhlého a mnohvrstevného díla, která tvoří jádro a pomyslný vrchol disertační práce. Vysoce oceňuji zejména autorův poznámkový aparát, který svědčí o skvělé heuristice i jeho odborném záběru.

Mezi nejzajímavější pasáže kvalifikační práce patří z mého pohledu podkapitola 2.8 *Budiž světlo!*, jež se věnuje Lemaîtreově uvažování o světle v kontextu křesťanského myšlení,

neboť to mělo v dějinách křesťanství vždy fundamentální úlohu (spása, řád, rozum, naděje atd.). I když by mohl být z mého pohledu lépe a detailněji propracován kontext církevního prostředí, v němž Lemaître pracoval (podkapitola 1.2), uvědomuji si, že jádro disertační práce představují jiné pasáže.

Domnívám se, že máme před sebou nejen čtivou a zajímavou disertační práci, jež je cenným zamyšlením nad vztahem vědy a náboženství ve 20. století, ale současně kvalitní a fundovaný text, který podnětným způsobem poukazuje na životní příběh odborně rozhleděného katolického kněze, astronoma a prezidenta Papežské akademie věd George Lemaîtrea a upozorňuje na teologický aspekt jeho uvažování.

Oceňuji též, že Daniel Rejman neváhá polemizovat s autoritami, pokud uzná, že je jejich názor nepřesný, zjednodušený či nepravdivý. Navíc je obdařen darem jazyka – stylisticky a gramaticky je disertační práce na velmi dobré úrovni.

S potěšením mohu v závěru posudku konstatovat, že předkládaná disertační práce Daniela Rejmana splňuje po formální i odborné stránce požadavky kladené na tento typ kvalifikačních prací v daném oboru. Doporučuji ji proto k obhajobě a hodnotím stupněm *prospěl*.

V Praze dne 17. září 2020

doc. PhDr. Marek Šmíd, Ph.D.

Katedra církevních dějin a literární historie

Katolická teologická fakulta UK